

DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Voorontwerp besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van artikel 2 van het besluit van de Regent van 2 juli 1949 betreffende de Staatstussenkomst inzake toelagen voor het uitvoeren van werken door de provincies, gemeenten, verenigingen van gemeenten, commissies van openbare onderstand, kerkfabrieken, en verenigingen van Polders of van wateringen

- Definitieve goedkeuring

Op basis van bovenvermeld besluit van de Vlaamse Regering (hierna: Regentsbesluit) kent het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken subsidies toe aan de intercommunales die aan elektriciteits- en gasdistributie doen voor het verplaatsen van leidingen. Dit Regentsbesluit heeft geen rechtsgrond meer en kent bovendien ook andere tekortkomingen. Om die reden en als besparingsmaatregel wordt deze regeling opgeheven, zodat het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken geen subsidies meer zal uitkeren op grond van deze bepaling voor verplaatsingen van leidingen die bevolen worden na 1 januari 2020.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Dit voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering heeft, binnen het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken, betrekking op de beleidsvelden “weginfrastructuur en beleid” en “waterinfrastructuur en beleid”.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande voorontwerp werd eerder reeds principiële goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 20 juli 2018 (VR 2018 2007 DOC. 0866/1 en DOC. 0866/2).

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Het toekennen van subsidies voor het verplaatsen van leidingen wordt geregeld via het besluit van de Regent van 2 juli 1949 betreffende de Staatstussenkomst inzake toelagen voor het uitvoeren van werken door de provincies, gemeenten, verenigingen en gemeenten, commissies van openbare onderstand, kerkfabrieken, en verenigingen van Polders of van wateringingen (hierna: Regentsbesluit), in combinatie met een reeks (oude) omzendbrieven.

Enkel de intercommunales die aan elektriciteits- en gasdistributie doen, komen in aanmerking voor de subsidiëring van de verplaatsing van nutsleidingen en enkel op voorwaarde dat het gaat om werken die afhangen van het 'Ministerie van Openbare Werken en van Wederopbouw' en de verplaatsingen voorgeschreven zijn door het 'Rijk, het Wegenfonds' en de in het Regentsbesluit opgelijste publiekrechtelijke rechtspersonen.

Artikel 2, §1, 1°, e), van het Regentsbesluit bepaalt dat 65% van de verplaatsingskosten moeten worden vergoed aan de distributienetbeheerder wanneer de betrokken domeinbeheerder infrastructuurwerken uitvoert die de verplaatsing van gas- en elektriciteitsdistributieleidingen vereist.

In de periode 2011-2017 hebben de domeinbeheerders, die onder het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken ressorteren, jaarlijks gemiddeld 5,4 miljoen euro aan dergelijke subsidies toegekend aan Eandis en Infrac.

Hoewel het Regentsbesluit nooit uitdrukkelijk werd opgeheven, heeft dit besluit geen rechtsgrond meer. De rechtsgrond van het Regentsbesluit was vroeger de besluitwet van 2 december 1946 betreffende de stedenbouw, waardoor de ratio legis van het Regentsbesluit leek te liggen in het feit dat de Belgische Staat bepaalde rechtspersonen wou vergoeden voor de kosten die de wijzigingen in de ruimtelijke planning met zich meebrachten. De bedoeling zou geweest zijn om de intercommunales gedeeltelijk te vergoeden voor de vele verplaatsingskosten die de aanleg van autosnelwegen in die periode met zich meebrachten. Een gelijkaardige rechtsgrond is in elk geval niet meer te vinden in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.

De vigerende regeling kent bovendien een aantal tekortkomingen:

- de juridische basis onder de vorm van het Regentsbesluit lijkt vandaag onvoldoende solide te zijn, aangezien de subsidieregeling niet meer afdoende is uitgewerkt rekening houdend met de huidige eisen waaraan een subsidieregeling moet voldoen.
- subsidies worden onder de huidige regeling enkel toegekend voor de verplaatsingen van gas- en elektriciteitsdistributieleidingen. Gelet op het feit dat er ook andere types van distributieleidingen bestaan, rijst de vraag of de huidige regeling nog verenigbaar is met het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel.
- het evenwicht tussen het toekennen van subsidies en het innen van retributies op grond van het Retributiebesluit van 29 maart 2002 (Besluit van de Vlaamse Regering betreffende het toekennen van vergunningen, het vaststellen en innen van retributies voor het privaat gebruik van het openbaar domein van de wegen, de waterwegen en hun aanhorigheden, de zeekering en de dijken) in verband met nutsleidingen is zoek voor een aantal distributienetbeheerders.
  - o Sommige distributienetbeheerders komen in aanmerking voor subsidies voor het

- verplaatsen van leidingen én zijn tegelijkertijd vrijgesteld van het betalen van de variabele retributie voor de inname van een deel van het openbaar domein.
- Andere distributienetbeheerders verkrijgen geen tussenkomsten in de verplaatsingskosten maar zijn er wel toe gehouden de vaste en variabele retributie voor de ligging van de door hen geëxploiteerde nutsleidingen te betalen.

Het advies van de Raad van State werd aangevraagd op 23 juli 2018. De Raad van State, eerste vakantiekamer, heeft echter de aanvraag van de rol afgevoerd en dus geen advies verstrekt.

Ondertussen werd er een nieuwe regering gevormd en in het kader van de punctuele besparingsmaatregelen voor 2020 zoals ook voorgesteld door de administratie van de Vlaamse overheid wordt dit voorliggend besluit dan ook voor definitieve goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

In artikel 1 wordt artikel 2, §1, 1°, e) van het Regentsbesluit opgeheven.

Artikel 2 bepaalt dat het opheffingsbesluit uitwerking heeft vanaf 1 januari 2020. Dit heeft tot gevolg dat voor alle verplaatsingsbevelen die na deze datum worden gegeven, geen subsidie kan worden aangevraagd op grond van het Regentsbesluit. Alle verplaatsingsbevelen die vóór deze datum worden gegeven, geven nog wel recht op een subsidie op grond van het Regentsbesluit.

Artikel 3 bepaalt dat de Vlaamse minister, bevoegd voor het mobiliteitsbeleid, de openbare werken en het vervoer, belast is met de uitvoering van dit besluit.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Zie VR 2018 2007 DOC.0866.

Het begrotingsakkoord stelt dat er tegen de definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering een dading gesloten moet worden tussen het departement MOW en de betrokken nutsbedrijven die de garantie bevat dat de nutsbedrijven hun gesloten enveloppe van investeringen waar zij nu mee werken en mee rekenen in hun tarieven niet open zullen breken waardoor er vermeden wordt dat deze maatregelen leidt tot een stijging van de tarieven.

Vooreerst gaat deze voorwaarde uit van de foute veronderstelling dat de uitgekeerde subsidies een rol spelen in de enveloppe van investeringen van de betrokken nutsbedrijven en dus finaal een invloed kunnen hebben op de tarieven. Het Regentsbesluit stelt immers als voorwaarde dat 'Ten aanzien van de verenigingen van gemeenten, samengesteld uit publiekrechtelijke en privaatrechtelijke rechtspersonen, wordt de toelage enkel verleend voor zover de vereniging zich ertoe verbindt, ze in haar geheel toe te kennen aan de publiekrechtelijke rechtspersonen die er deel van uit maken.' De nutsbedrijven zijn bijgevolg verplicht de ontvangen subsidies door te storten aan de gemeenten. Als ze dit niet doen, houdt dit een niet-naleving van de subsidievoorwaarden in en moet de subsidie worden teruggestort aan het Vlaamse Gewest.

In de veronderstelling dat de subsidies wel een rol zouden hebben gespeeld in de financiering van de nutsbedrijven – wat dus gelet op het bovenstaande onwettelijk lijkt - stelt zich de vraag wat deze dading kan inhouden.

Een dading heeft als doel om een einde te stellen aan een hangend of toekomstig geschil. Dit is in casu niet aan de orde: de betrokken nutsmaatschappijen werden van de nakende wijziging in de regelgeving ingelicht op 23 februari 2018 en gaven niet te kennen een juridische procedure tegen de opheffing te zullen aanhangig maken.

De voorwaarde voor het sluiten van een dading gaat dus uit van een veronderstelling dat de subsidies financieel ten goede komen van de nutsbedrijven, daar waar deze moeten doorgestort worden.

Ondertussen maakt de schrapping onderdeel uit van het Vlaamse regeerakkoord waarbij dit een onderdeel vormt van de punctuele besparingen zonder bijkomende uitvoeringsvoorwaarden zoals voorzien werd in het Begrotingakkoord.

Het opheffingsbesluit heeft uitwerking vanaf 1 januari 2020. Dit heeft tot gevolg dat voor alle verplaatsingsbevelen die na deze datum worden gegeven, geen subsidie kan worden aangevraagd op grond van het Regentsbesluit. Alle verplaatsingsbevelen die vóór deze datum worden gegeven, geven nog wel recht op een subsidie op grond van het Regentsbesluit. Hiervoor zijn de nodige middelen voorzien bij de Begrotingsopmaak 2019.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het ontwerp van besluit heeft geen weerslag op het personeelsbestand of op de personeelsbudgetten, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het ontwerp van besluit heeft een weerslag op de lokale besturen. Overeenkomstig het Regentsbesluit werden subsidies immers uitgekeerd aan de intercommunales onder de verplichting om deze in hun geheel toe te kennen aan de publiekrechtelijke rechtspersonen die er deel van uitmaken.

Dit ontwerp van besluit heeft geen invloed op het personeel.

Dit ontwerp van besluit heeft geen invloed op de werkingsuitgaven.

Dit ontwerp van besluit heeft geen invloed op de investeringen en schulden.

Dit ontwerp van besluit heeft invloed op de ontvangsten van de lokale besturen. In de periode 2011-2017 werd gemiddeld jaarlijks 5 372 080 miljoen euro aan de gemeenten betaald. Dit bedrag is variabel in functie van het aantal infrastructuurwerken die de betrokken domeinbeheerders uitvoeren die een verplaatsing van gas- of elektriciteitsdistributieleidingen noodzakelijk maken.

4. VERDER TRAJECT

Na definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering het Besluit van de Vlaamse Regering te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist haar definitieve goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van artikel 2 van het besluit van de Regent van 2 juli 1949 betreffende de Staatstussenkomst inzake toelagen voor het uitvoeren van werken door de provincies, gemeenten, verenigingen van gemeenten, commissies van openbare onderstand, kerkfabrieken, en verenigingen van Polders of van wateringen;

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken,

Lydia PEETERS